

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ТРЕТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА ЗАКОНА ЗА ДЪРЖАВНИЯ СЛУЖИТЕЛ

(В сила от 27.08.1999 г., Обн. ДВ, бр. 67 от 27.07.1999 г., изм. ДВ, бр. 1 от 04.01.2000 г., изм. ДВ, бр.25 от 16.03.2001 г., изм. ДВ, бр. 99 от 20.11.2001 г., изм. ДВ, бр. 110 от 21.12.2001 г., изм. ДВ, бр. 45 от 30.04.2002 г., изм. ДВ, бр. 95 от 28.10.2003 г., изм. ДВ, бр. 70 от 10.08.2004 г., изм. ДВ, бр. 19 от 01.03.2005 г., изм. ДВ, бр. 24 от 21.03.2006 г., изм. ДВ, бр. 30 от 11.04. 2006 г., изм. ДВ, бр. 102 от 19.12.2006 г., изм. ДВ, бр. 59 от 20.07.2007 г., изм. ДВ, бр. 64 от 07.08.2007 г., изм. ДВ, бр. 43 от 29.04.2008 г., изм. ДВ, бр. 94 от 31.10.2008 г., изм. ДВ, бр. 108 от 19.12.2008 г., изм. ДВ, бр. 35 от 12.05.2009 г., изм. ДВ, бр. 42 от 05.07.2009 г., изм. ДВ, бр. 74 от 15.09.2009 г., изм. ДВ, бр. 103 от 29.12.2009 г., изм. ДВ, бр. 15 от 23.02.2010 г., изм. ДВ, бр. 46 от 18.06.2010 г., изм. ДВ, бр. 58 от 30.07.2010 г., изм. ДВ, бр. 77 от 01.10.2010 г., изм. ДВ, бр. 91 от 19.11.2010 г., изм. ДВ, бр. 97 от 10.12.2010 г., изм. ДВ, бр. 1 от 04.01.2011 г., изм. ДВ, бр. 18 от 01.03.2011 г., изм. ДВ, бр. 100 от 20.12.2011 г., изм. и доп. ДВ, бр. 15 от 21.02.2012 г., изм. ДВ, бр. 20 от 09.03.2012 г., изм. и доп. ДВ, бр. 38 от 18.05.2012 г., доп. ДВ, бр. 82 от 26.10.2012 г., изм. ДВ, бр. 15 от 15.02.2013 г., изм. ДВ, бр. 68 от 02.08.2013 г., доп. ДВ, бр. 14 от 20.02.2015 г.)

§ 1. В чл. 10 се създава ал. 5 със следното съдържание:

„(5) В 30-дневен срок от създаването, съответно освобождаването на длъжност в администрацията органът по назначаването обявява конкурс за нейното заемане.”

§ 2. В чл. 10а, ал. 2 след думата „ежедневник” се поставя запетая и се добавят думите „както и на специално обособено място на официалната интернет страница на съответната администрация”.

§ 3. В чл. 15 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 думите „три месеца“ се заменят с „шест месеца“.

2. Създава се ал. 4 със следното съдържание:

„(4) Държавният служител, назначен по реда на ал. 2, не може да бъде преназначаван на друга длъжност в същата или друга администрацията без провеждане на конкурс.“

§ 4. Чл. 16а се изменя така:

„Чл. 16а. (1) При обоснована необходимост държавният служител може да бъде назначаван на длъжност в администрацията по служебно правоотношение при непълно работно време, но за не повече от 3 месеца.

(2) Необходимостта от заемане на длъжността при непълно работно време се мотивира писмено от органа по назначаването.

(3) Назначеният по реда на ал. 1 държавен служител не може да бъде преназначаван на друга длъжност в същата или друга администрацията без провеждане на конкурс.

(4) Ръководни длъжности в администрацията не може да се заемат при непълно работно време.

(5) Когато длъжността на държавния служител по ал. 1 бъде определена за заемане при пълно работно време, органът по назначаването прекратява служебното правоотношение без предизвестие и обявява конкурс по реда на чл. 10а.“

§ 5. В чл. 84, ал. 4 думата „три“ се заменя с „шест“.

§ 6. В чл. 107, ал. 1 се създава т. 9:

„9. длъжността по чл. 16а бъде определена за заемане при пълно работно време.“

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 7. В срок до 3 месеца от влизането в сила на този закон органите по назначаването обявяват конкурси за незаетите длъжности в съответната администрация.

§ 8. Заварените към влизането в сила на този закон държавни служители, назначени на длъжност по заместване, продължават да изпълняват длъжността при условията и по реда на този закон.

§ 9. (1) Заварените към влизането в сила на този закон държавни служители, назначени по реда на чл. 16а, продължават да изпълняват длъжността при непълно работно време, но за не повече от 3 месеца.

(2) До изтичане на 3-месечния срок по ал. 1 органът по назначаването определя съответната длъжност за изпълняване при пълно работно време и обявява конкурс по реда на чл. 10а или закрива щата.

(3) С изтичане на 3-месечния срок служебните правоотношения на лицата по ал. 1 се прекратяват.

(4) С влизането в сила на този закон служебните правоотношения на заварените на ръководни длъжности в администрацията държавни служители, назначени по реда на чл. 16а, се прекратяват и органът по назначаването в 30-дневен срок обявява конкурс по реда на чл. 10а.

МОТИВИ

Измененията и допълненията в Закона за държавния служител (ЗДСл) имат за цел да утвърдят прилагането на принципа на конкурсното начало при заемането на длъжности в държавната администрация, както и да ограничат възможността за постъпване на държавна служба без провеждане на конкурс.

По-специално предложенията се отнасят до разпоредби от ЗДСл, свързани с три от уредените в закона основания за изключване на конкурсното начало – изпълнението на длъжност по заместване на отсъстващ държавен служител (чл. 15, ал. 2), вътрешното съвместителство (чл. 16) и заемането на длъжност при непълно работно време (чл. 16а).

Въпреки че е уреден от закона като основен начин за възникване на служебно правоотношение, конкурсът не е предпочитан от органите по назначаването особено при наличието на основанията за изменение на служебното правоотношение като вътрешния подбор (чл. 82), преминаването на държавна служба в друга администрация (чл. 81а), временното преместване в друга администрация (чл. 81б) и т.н. Една от причините за това е ниското доверие, че конкурсната процедура може да осигури желания качествен подбор. Освен това не са редки случаите, когато конкурсите се провеждат проформа при предварително избран кандидат.

Проектът въвежда изрично задължение за органите по назначаването в 30-дневен срок от създаването на нова или освобождаването на длъжност в администрацията да обявят конкурс за нейното заемане. В момента поради празнотата в закона няма пречка длъжности в администрацията да стоят незаети за неограничено време до появата на „подходящ“ кандидат. Междувременно длъжността се изпълнява при условията на вътрешно съвместителство, за което в съответствие със законовите разпоредби държавният служител получава заедно със заплатата си и 50 на сто от минималния размер на основната заплата за незаетата длъжност.

Поради несъвършенствата в законовата уредба през последните години основанията за назначаване без конкурс (чл. 15, ал. 2 и чл. 16а от ЗДСл), предвидени да се прилагат в ограничен кръг хипотези, се използват все по-масово за заобикаляне на конкурсното начало. Особено в съчетание с възможността за преназначаване на друга длъжност в същата администрация, замислените като изключителни разпоредби, вместо

да създават условия за повече гъвкавост и оперативност в случаите, когато провеждането на конкурс не е възможно или не е оправдано с оглед краткия период на заемане на длъжността или характера на работата, се утвърждават като трайна порочна практика за избягване на конкурсната процедура.

По данни от докладите за състоянието на администрацията през последните три години така са назначени общо 5057 служители (1732 през 2012 г., 1586 през 2013 г. и 1739 през 2014 г.).

Настоящите предложения за изменение и допълнение усъвършенстват уредбата в Закона за държавния служител, като ограничават хипотезите на прилагане на основанията за заемане на административни длъжности без конкурс и запълват празноти, даващи възможност за злоупотреба със законовите разпоредби.

По отношение на заемането на длъжност по заместване (чл. 15 от ЗДСл) проектът предлага две нови положения. На първо място, се предвижда удължаване на срока на отсъствието, което позволява назначаването на служител по заместване, от три на шест месеца. По-кратките периоди не оправдават наемането на външно лице особено при наличието и на други възможности за изпълнение на длъжността на отсъстващия държавен служител, напр. при условията на вътрешно заместване по чл. 84. Въведена е и изрична забрана длъжностното лице по заместване, назначено без провеждане на конкурс (чл. 15, ал. 2 от ЗДСл) да бъде преназначавано на друга длъжност в същата или друга администрация без провеждане на конкурс.

Практиката по прилагане на предвидената в чл. 16а възможност за назначаване на длъжност в администрацията при непълно работно време разкрива сериозни нарушения. Въведена през 2006 г. с идеята да се прилага ограничено – най-вече в малки администрации, в които обемът на работата не е голям, и за извършване на даден вид работа в рамките на няколко часа, тя се превърна в основен начин за избягване на конкурсната процедура. Проектът на Закон за изменение и допълнение на Закона за държавния служител предвижда назначаването на длъжност в администрацията по служебно правоотношение при непълно работно време да се допуска само при обоснована необходимост, писмено мотивирана от органа по назначаването, и то за не повече от три месеца. Назначеният по този ред държавен служител няма да може да бъде преназначаван на друга длъжност в администрацията без провеждане на конкурс. Предлага се изрично да

бъде уредено, че ръководни длъжности в администрацията не може да се заемат при непълно работно време. Определянето на длъжността за заемане при пълно работно време е основание за прекратяване на служебното правоотношение без предизвестие и за обявяване на конкурс.

Предложените изменения и допълнения нямат пряко отражение върху бюджета и не изискват допълнителни бюджетни средства. Приемането им ще доведе до засилване на конкурсното начало и на прозрачността и обективността при заемането на длъжности в държавната администрация, ограничаване на създадените порочни практики, включително на политическите назначения в администрацията, и извеждане на професионализма като водещ критерий за постъпване и израстване в държавната служба.

Вносители: